O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
“___” 2023 yil “___” ______________

O‘ZBEKISTON TARIXI III
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111100 – Tarix

Chirchiq – 2023

Fan/modul kodi O'ZBT109	O'quv yili 2025-2026	Semestr 5	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1. Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
O'zbekiston tarixi III		60	60	120

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – Fanning maqsadi O'zbekiston tarixini fan sifatida yoritish va o'quvchi-talabalar diqqatini uzoq va yaqin o'tmishga hamda hozirda bo'layotgan voqea-hodisalarga qaratish bilan birga ularning dunyoqarashlarini, ilmiy-nazariy tafakkurlarini takomillashtirish, o'tmish va hozirgi zamondagi voqea va hodisalarga ilmiy xolislik va tarixiy ob'ektivlik tamoyillariga amal qilgan holda tarixiy voqealikka munosabat bildiradigan hamda umuminsoniy qadriyatlar asosida yondashadigan erkin fikrli komil insonni tarbiyalashdan iborat.

Fanning vazifasi - Fanning vazifasi - talabalarda xalqimizning madaniy, ma'naviy merosiga, ilg'or an'analari, milliy qadriyatlari, axloqiy fazilatlariga hurmat, vatanparvarlik tuyg'ularini, ajdodlarimizning jahon madaniyatiga qo'shgan hissalaridan faxrlanish va ularning munosib davomchilari bo'lishni tushuntirish.

II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Rossiyadagi 1917 yildagi fevral inqilobining Turkiston o'lkasiga tasiri.

Turkiston Fevral inqilobi arafasida. Rossiyadagi 1917 yildagi fevral – burjua demokratik inqilobining amalga oshirilishi va uning Turkiston o'kasiga tasiri. Siyosiy uyg'onish va o'lkadagi partiyalar faoliyati. "Sho'roi Islom", "Sho'roi Ulamo". Istiqlol uchun kurashgan milliy taraqqiyparvarlar, ziyolilar.

2-mavzu: Turkiston muhtoriyat – milliy demokratik davlatning dastlabki tajribasi.

O'lka musulmonlarining IV favqulodda s'ezdining o'tkazilishi. 1917 yil 26 noyabrda Qo'qon shahrida Turkistin muhtoriyatining tashkil topishi va uning faoliyati. Turkiston uhtoriyatining qizil askarlar tomomidan tor-mor qilinishi. Sovetlar "andozasi" asosida Turkiston avtonom respublikasining tashkil etilishi.

3-mavzu: Turkistonda mustabit sovet tuzimiga qarshi kurash.

Turkistonda Istiqlolchilik harakati av uning o'ziga xos xususiyatlari. Katta Ergash va Madaminbeklar faoliyati. "Farg'ona Muvaqqat Muxtoriyati hukumat" va uning faoliyati.

4-5-mavzu: Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya

tomonidan tugatilishi. XXSR VA BXSRning tashkil etilishi

Yosh Buxoroliklar va yosh Xivaliklar faoliyati. Bol'sheviklarning "sharqqa doir reja"lari. Xiva xonligi va Buxoro amirli faoliyatining tugatilishgi va XXSR VA BXSRning tashkil topishi. Milliy rahbar kadrlar faoliyati

6-mavzu: Turkistonda milliy madaniyatning yuksalishi. Fan, matbuot, adabiyot va san'at.

1917-1920 yillarda Turkiston maktablari. Oliy ta'limning shakllanishi. Savodsizlikni tugatishga qilingan harakatlar va o'quv adabiyotlari bilan bog'liq muammolar. Fan, matbuot, adabiyot va san'at sohaning rivojiga hissa qo'shgan milliy kadrlar.

7-mavzu: Iqtisodiy va ijtimoiy-siyosiy hayotdagi beqarorlik (1921-1924 yillar)

Turkistonda 20-yillar boshlaridagi siyosiy vaziyat. Yangi iqtisodiy siyosat va va uning ziddiyatlari. Istiqlolchilik harakatining kuchayishi. Buxoro va Xorazm respublikalarida qurolli muxolifat kurashlari.

8-mavzu: O'rta Osiyoda milliy hududiy chegaralanish: maqsad va mohiyat, O'zbekiston SSRning tashkil topishi

Milliy hududiy chegaralanishning amalga oshirilishi va bo'lib yuborilgan etnoslar muammosi. O'rta Osiyo xalqlarining "milliy davlatchiligi" tashkil etildi deya baholanishi. O'zbekiston SSRning tashkil topishi

9-mavzu: O'zbekiston 1925-1941 yillarda. (Ijtimoiy-siyosiy hayot)

Ommaviy qatag'onlikning avj oldirilishi, qishloq xo'jaligidagi ahvol, sanoat qurulishining jadallashtirilishi, jamoalashtirishning salbiy oqibatlari, "Hujum" harakati.

10-mavzu: O'zbekiston 1925-1941 yillarda. Ilm-fan va madaniy hayot

Bol'sheviklar partiyasining yakkahokim partiyaga aylanishi, Bol'shevikcha "madaniy inqilob". 30-yillarda sovet maktablaridagi ahvol va savodsizlikni tugatishga qaratilgan harakatlar, Oliy o'quv yurtlaridagi vaziyat vu ushbu davrda adabiyot.

11-12-mavzu: O'zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945 yillar)

O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatining fashizmga qarshi safarbar qilinishi, urush yillarida xalqimizning barcha sohalarda amalga ishirgan mashaqqatli mehnati. O'zbek xalqining yuksak gumanzmi. O'zbekistonliklarning jang maydonlaridagi jasoratlari. O'zbekistonda urush yillarida ilm-fan va madaniy hayot.

13-mavzu: 1917-1991 yillarda Qoraqalpog'iston (sovet hokimiyatini o'rnatilishi va mustahkamlanishi)

Qoraqalpog'iston shiddatli o'zgarishlar davrida. Istiqlol uchun kurashlar. Milliy hududiy chegaralanishning va Qoraqalpog'istonning O'zbekiston SSRtarkibiga kiritilishi. Ikkinchi jahon urushi yillarida hamda 80-yillarda Qoraqalpog'iston: ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy o'zgarishlar.

14-mavzu: O'zbekiston 1946-1985 yillarda

Mustabit tuzum asoslariga darz ketishi. Qishloq xo'jaligining qayta tiklanish. Siyosiy qatag'onlikning yangi pallasi. Paxta yakkahokimligi va uning salbiy oqibatlari. Orol fojiasi. "Rivijlangan sotializm" g'oyasining singdirilishi. Millatlararo munosabatlar va tashqi aloqalar.

15-mavzu: O'zbekiston 1985-1989 yillarda. Respublikada inqirozli jarajonlarning kuchayishi.

"Qayta qurish siyosati" va uning qishloq xo'jaligida samarasizligi. O'zbekiston va markaz o'rtasidagi ziddiyatlar. Ijtimoiy-siyosiy hayotning demokratiyalashuvi. Xalq milliy ongining o'sishi va mustabit tuzum inqirozining muqarrarligi.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Rossiyadagi fevral` inqilobining Turkistonga ta'siri.
2. Turkiston muxtoriyati, tashkil topishi va faoliyati
3. Turkistonda Istiqlolchilik harakati av uning o'ziga xos xususiyatlari
4. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi.
5. Yangi tipdagi XXSR va BXSR ning tashkil topishi
6. Turkistonda milliy madaniyatning yuksalishi.
7. Turkistonda 20-yillar boshlaridagi siyosiy vaziyat.
8. Milliy hududiy chegaralanishning amalga oshirilishi
9. O'zbekiston 1925-1941 yillarda ijtimoiy-siyosiy hayot
10. 1925-1941 yillarda. Ilm-fan va madaniy hayot.
11. O'zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945 yillar)
12. Qoraqalpog'iston 1917-1991 yillarda.
13. O'zbekiston 1946-1985 yillarda ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar
14. O'zbekiston 1985-1989 yillarda. Respublikada inqirozli jarajonlarning kuchayishi.
15. Mustabid sovet tuzumining O'zbekistondagi qatagonlik siyosati va uning oqibatlari

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi.

	Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi. **Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. Rossiya imperiyasining Turkistondagi diniy siyosati 2. XX asr boshidagi milliy taraqqiyparvarlarning faoliyati 3. Turkistonda Muvaqat xukumat va bolsheviklarning faoliyati. 4. Rossiya imperiyasining Turkistondagi ta'lim sohasidagi siyosati 5. Mustamlakachilik sharoitida Turkiston o'lkasida madaniy hayot 6. Turkiston o'lkasida ilmiy muassasalar, jamiyatlarning tashkil qilininishi va faoliyati 7. Turkistonda qo'rboshilar faoliyati 8. XIX asr oxiri – XX asr boshida Turkistondagi milliy-taraqqiyparvarlik harakati – jadidchilik 9. Birinchi Jahon urushining Turkiston o'lkasiga ta'siri. 1916-yil milliy-ozodlik harakati 10. Turkistonda sovetlar hokimiyatining o'rnatilishi 11. Buxoroda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli xarakatlar 12. Sovet tuzumining O'zbekistondagi qatagonlik siyosati va uning oqibatlari 13. Turkistonda XX asrning boshlaridagi milliy matbuotchilik faoliyati. 14. O'zbekistonda Sovet hokimiyatining 30 yillardagi o'tkazgan yer-suv isloxoti 15. O'rta Osiyo respublikalarida o'tkazilgan milliy–hududiy chegaralanish siyosati va uning oqibatlari 16. O'zbekiston SSRning tashkil etilishi 17. Sovet hokimiyatiga qarshi Farg'ona vodiysidagi quroli xarakatlar 18. Urush yillarida O'zbekiston. Ilm-Fan va madaniyat. 19. Qoraqolpog'iston muxtor viloyatida ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar 20. Urushdan so'ng xalq xo'jaligini tiklash va rivojlantirish 21. Ikkinchi jahon urushida O'zbekistoning ishtiroki 22. 1945-1985 yillarda O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti
3.	**VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:** • O'zbekistonda Sovetlar davri tarixining boshlanishi va ularning mustamlakachilik siyosatini davom etirishi haqida bilimlarga ega bo'lish, Milliy davlatchiligimiz tarixida Turkiston muxtoriyatining tuzilishi va uning qisqa faoliyatidan so'ng tugatilganligi sabablari va oqibatlarini bilish, XXSR va BXSR hamda O'zbekiston SSRning tashkil topishi bilan bog'liq ma'lumotlar, ikkinchi jahon urushi va undan keying yillar yani vatanimz mustaqilligiga qadar bo'lgan davr tarixida ro'y bergan ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalardagi o'zgarishlar haqida haqida ***bilimga ega bo'lishi;*** • O'zbekiston tarixida "Sovetlar davri tarixi"ning o'rni, uning o'ziga xos xususiyatlari,milliy hududiy chegaralanish, O'zbekiston xalqining II jahon

	urushiga safarbar etilishi va uning salbiy oqibatlari, m hamda qayta qurush yillarida amalga oshirilgan siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy sohalarda amalga oshirilgan o'zgarishlarning o'ziga xos xususiyatlari haqida ***ko'nikmasiga ega bo'lishi***; Vatanimiz tarixining Sovet davri voqealarini o'rganish, ushbu davrdagi ijtimoiy va siyosiy jarayonlar tahlil qila olish ***malakasiga ega bo'lishi kerak***.
4.	**VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha og'zaki savol javob, yozma ish yoki test topshirishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. M.Jo'rayev va mualliflar jamoasi. "O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida" II kitob. Toshkent. 2000. 2. B.J.Eshov, A.A.Odilov "O'zbekiston tarixi" II jild. Toshkent:, 2013 3. Shamsutdinov R., Karimov Sh.Vatan tarixi. 3-kitoblar.T., "Sharq".2010 4. H.Sodiqov, R.Shamsutdinov "Turkiston sovet mustamlakachiligi davrida" II kitob. Toshkent. 2000. **XI. Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Nabiyev.R "O'zbekiston xalqlarining chet el bosqinchilariga qarshi kurashi" T., "fan". 1942. 58-b. 2. Mahmudov.Q "Qadimgi Turkiston". T., "Ijod dunyosi". 2003. 192-b 3. Anorboyev. A. "O'zbekiston tarixida qadimgi Farg'ona" . "Fan", T., 2001. 68-b 4. Sagdullayev A. "Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda". T., "O'qituchi", 1996. 124-b 5. Asqarov A. Eng qadimiy shahar. T., "Fan", 2001 6. Sagdullayev A. Qadimgi o'rta Osiyo tarixi. T., "Universitet", 2004 **Axborot manbalari** www.pedagog.uz www.cspi.uz

	www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "29" august dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** O.M. Normatov CHDPU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori,(Ph.D). O.X.Jaynarov - CHDPU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori,(Ph.D).
9.	**Taqrizchilar**: A.A.Yermetov – O'zMU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi professor, t.f.d. Y.X. Gaffarov CHDPU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi professori, tarix fanlari nomzodi,(PhD).